

SERMO XC¹.

De verbis Evangelii Matth. xxii, ubi de nuptiis filii Regis. Contra Donastitas, de charitate.

I. NUPTIAS filii regis ejusque convivium norunt omnes fideles, et apparatus mensæ Dominicæ omnium est voluntati propositus. Interest autem quomodo quis accedat, cum accedere non vetatur. Scripturæ quippe sanctæ docent nos Dominica duo esse convivia; unum quo veniunt boni et mali, alterum quo non accedunt mali. Ergo convivium Domini, unde modo cum Evangelium legeretur audivimus, habet utique bonos et malos. Omnes qui ab hoc convivio excusaverunt, mali sunt: sed non omnes qui intraverunt, boni sunt. Alloquor ergo vos, qui in hoc convivio boni discumbitis, quicumque attenditis quod dictum est: « Qui manducat et bibit indigne, judicium » sibi manducat et bibit². » Omnes qui tales estis, alloquor vos, ut foris non quæritis bonos, intus toleretis malos.

II. Non dubito audire velle Charitatem Vestram, quoniam isti sunt, de quibus alloquens disputavi, ut foris non quærant bonos, intus tolerent malos. Si omnes mali sunt intus, quos sum allocutus? Si autem omnes boni sunt intus, quos monui ut tolerent malos? Prius ergo adjuvante Domino, de hac quæstione ut possumus, exeamus. Bonum si perfecte liquidoque perpendas, nemo bonus

¹ Alias 14 ex editis a Simondo. — Habitus Carthagine in Restituta —
² 1 Cor. xii, 29.

nisi unus Deus. Habes apertissime Dominum dicentem: « Quid me interrogas de bono? Nemo bonus nisi unus » Deus¹. » Quomodo ergo nuptiæ illæ habent bonos et malos, si nemo bonus nisi unus Deus? Primo scire debetis, secundum quemdam modum omnes nos esse malos. Prorsus secundum quemdam modum omnes mali sumus: secundum autem quemdam modum, non omnes boni sumus. Possumus enim nos Apostolis comparare? quibus ipse Dominus ait: « Si ergo vos, cum sitis mali, nostis » bona data dare filiis vestris². » Si consideremus Scripturas, unus ibi erat malus inter duodecim Apostolos, propter quem Dominus ait quodam loco: « Et vos mundi » estis, sed non omnes³. » Allocutus tamen in commune omnes ait: « Si vos cum sitis mali. » Audivit hoc Petrus, audivit Joannes, audivit Andreas, audierunt cæteri omnes undecim Apostoli. Quid audierunt? « Vos cum sitis » mali, nostis bona data dare filiis vestris: quanto magis » Pater vester, qui in cælis est, dabit bona petentibus » se? » Audito quod mali essent, desperaverunt: audito quod Deus in cælis esset pater ipsorum, respiraverunt. « Cum sitis, inquit, mali: » quid ergo debetur malis, nisi supplicium? « Quanto magis, inquit, Pater vester, qui » in cælis est? » quid debetur filiis, nisi præmium? In nomine malorum, metus pœnarum: in nomine filiorum, spes hæredum.

III. Secundum quid ergo mali erant iidem ipsi, qui secundum aliquid boni erant. Quibus enim dictum est: « Cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris: » continuo subjectum: « Quanto magis Pater vester qui in » cælis est? » Pater ergo malorum, sed non relinquendorum; quia medicus sanandorum. Secundum ergo quemdam modum mali erant. Et tamen illi convivæ patrisfa-

¹ Matth. xix, 17. — ² Id. vii, 11. — ³ Joan. xiii, 10.

miliis in regis nuptiis, puto quia non erant de illo numero, de quibus dictum est, « Invitaverunt bonos et » malos, » ut in numero malorum deputentur, quos audivimus exclusos in illo, qui inventus est non habere vestem nuptialem¹. Secundum quid, inquam, mali erant qui boni erant : secundum quid boni erant qui mali erant. Audi Joannem secundum quid mali erant : « Si dixerimus, quia non habemus peccatum, nos ipsos seducimus, et veritas in nobis non est². » Ecce secundum quid mali erant : quia habebant peccatum. Secundum quid boni erant ? « Si confessi fuerimus peccata nostra, » fidelis est et justus, qui dimittat nobis peccata, et mundet nos ab omni iniquitate³. » Si ergo dixerimus, secundum hanc expositionem, quam audistis me de sanctis Scripturis, ut arbitror, protulisse, eosdem homines et bonos esse secundum quemdam modum, et malos secundum quemdam modum ; si secundum hunc sensum voluerimus accipere quod dictum est : « Invitaverunt bonos » et malos, » id est, eosdem ipsos et bonos et malos ; si hoc voluerimus accipere, non permittimur, propter illum qui inventus est non habens vestem nuptialem, et non utcumque projectus, ut tantum illo convivio privaretur, sed ut æterno in tenebrarum supplicio damnaretur.

IV. Sed dicit aliquis : Quid de uno homine ? quid mirum ? quid magnum, si servus patrifamilias subrepsit unus in turba non habens vestem nuptialem ? Numquid propter illum poterat dici : « Invitaverunt bonos et malos⁴ ? » Intendite ergo, et intelligite, fratres mei. Unus ille unum genus erat ; nam multi erant. Respondeat hic mihi diligens auditor, et dicat : Nolo mihi narres suspiciones tuas : probari mihi volo, quia unus ille multi erant. Aderit Dominus, probabo plane, nec longius requiram ut possim

¹ Matth. xxii, 10. — ² 1 Joan. 1, 8. — ³ Ibid. 9. — ⁴ Vide infra Sermonem xcv.

probare. In ipsis suis verbis Deus adjuvabit me, et quod vobis apertum sit ministrabit per me. Ecce « Ingressus » paterfamilias, ut inspiceret discumbentes¹. » Videte, fratres mei, quia non pertinuit ad servos, nisi invitare et adducere bonos et malos : videte quia non dictum est : Consideraverunt servi discumbentes, et ibi invenerunt hominem non habentem vestem nuptialem, et dixerunt ei. Non hoc scriptum est. Paterfamilias inspexit, paterfamilias invenit, paterfamilias distinxit, paterfamilias separavit. Hoc quidem prætereundum non fuit. Aliud autem probare suscepimus, quomodo multi essent ille unus. « In » travit ergo paterfamilias inspicere discumbentes, et » invenit hominem non habentem vestem nuptialem : et » ait illi : Amice, quomodo huc venisti non habens vestem nuptialem ? At ille obmutuit². » Talis enim interrogabat, cui ille fingere nihil poterat. Vestis quippe illa in corde, non in carne inspiciebatur : quæ si desuper fuisset induta, etiam servis non fuisset occultata. Ubi sit induenda vestis nuptialis, accipite, ubi loquitur : « Sacerdotes tui induantur justitiam³. » De ea veste dicit Apostolus : « Si tamen induti, et non nudi inveniamur⁴. » Ergo inventus est a Domino qui servos latebat. Interrogatus obtumescit : ligatur, projicitur, damnatur unus a multis. Domine, dixeram, quia tu admones omnes admonere. Recolite mecum verba quæ audistis, et multos fuisse unum illum modo invenietis, modo judicabitis. Unum certe interrogaverat Dominus, uni dixerat : « Amice, quomodo huc intrasti ? » Unus obmutuerat, et de ipso uno dictum fuerat : « Ligate illi manus et pedes, et mittite illum in tenebras exteriores : ibi erit fletus et stridor dentium⁵. » Quare hoc ? « Multi enim sunt vocati,

¹ Matth. xxii, 11. — ² Ibid. 12. — ³ Psal. cxxxii, 9. — ⁴ 2 Cor. v, 3. — ⁵ Matth. xxii, 13.

» pauci vero electi¹. » Quid huc manifestationi veritatis quispiam contradicat? « Mittite, inquit, illum in tenebras » exteriores. » Illum certe unum, de quo dicit Dominus: « Multi enim sunt vocati, pauci vero electi. » Ergo pauci non mittuntur foras. Certe unus erat ille, qui non habebat vestem nuptialem. « Projicite eum. » Quare projicitur? « Multi enim sunt vocati, pauci vero electi. » Dimittite paucos, projicite multos. Certe unus erat. Unus omnino iste, non solum multi erant, sed multitudine bonorum numerum superabant. Multi enim et boni: sed in comparatione malorum pauci sunt boni. Multa frumenta nata sunt: compara paleis, et pauca grana sunt. Iidem ipsi in se ipsis multi, in comparatione malorum pauci. Quomodo probamus quia in se ipsis multi? « Multi ab Oriente et ab » Occidente venient². » Quo venient? Ad illud convivium, in quod boni et mali intrant. De alio convivio locutus adjunxit: « Et recumbent cum Abraham, Isaac, et » Jacob, in regno caelorum³. » Illud est convivium, quo non accessuri sunt mali. Hoc quod modo est digne accipiatur, ut ad illud perveniatur. Iidem ergo multi, qui pauci: multi in se ipsis, pauci in malorum comparatione. Ergo quid ait Dominus? Invenit unum, et ait: Projiciantur multi, remaneant pauci. Dicere enim: « Multi vocati, » pauci vero electi, » nihil est aliud, quam aperte ostendere, qui in isto convivio tales habeantur, ut ad aliud convivium perducantur, quo nullus accedet malorum.

V. Quid ergo est? Omnes qui acceditis ad mensam Dominicam, quæ hic est, nolo esse cum multis separandis, sed cum paucis conservandis. Unde hoc poteritis? Accipite vestem nuptialem. Expone, inquires, nobis vestem nuptialem. Procul dubio illa vestis est, quam non habent nisi boni, in convivio relinquendi, servandi ad convivium

¹ Matth. xxii, 14. — ² Id. viii, 11. — ³ Ibid.

quo nullus malus accedit, per Domini gratiam perducendi: ipsi habent vestem nuptialem. Quæramus ergo, fratres mei, inter fideles qui sunt qui habent aliquid, quod mali non habent, et ipsa erit vestis nuptialis. Si sacramenta dixerimus, videtis quemadmodum sint malis bonisque communia. Baptismus est? Sine baptismo quidem nemo ad Deum pervenit: sed non omnis qui habet baptismum ad Deum pervenit. Non ergo possum intelligere baptismum esse vestem nuptialem, id est, ipsum sacramentum; quam vestem video in bonis, video in malis. Forte altare est, vel quod accipitur de altari. Videmus quia multi manducant, et judicium sibi manducant et bibunt. Quid ergo est? Jejunatur? Jejunant et mali. Ad Ecclesiam concurritur? Concurrunt et mali. Postremo miracula fiunt? non solum boni faciunt et mali, sed aliquando non faciunt boni. Ecce in vetere populo Magi Pharaonis miracula faciebant, Israëlita non faciebant: in Israëlitis solus Moyses et Aaron faciebant; cæteri non faciebant, sed videbant, timebant, credebant¹. Numquid meliores Magi Pharaonis miracula facientes, quam populus Israël, qui miracula facere non valebat, et ad Deum tamen populus pertinebat? In ipsa Ecclesia, Apostolum audi: « Numquid omnes Prophetæ? numquid omnes dona » habent curationum? numquid omnes linguis loquuntur²? »

VI. Quæ est ergo vestis illa nuptialis? Hæc est vestis nuptialis: « Finis autem præcepti est, Apostolus dicit, » charitas de corde puro, et conscientia bona, et fide non » ficta³. » Hæc est vestis nuptialis. Non quæcumque charitas: nam plerumque videntur se diligere etiam homines participes malæ conscientia. Qui simul latrocinia faciunt, qui simul maleficia, qui simul histriones amant,

¹ Exod. vii. — ² 1 Cor. xii, 29, 30. — ³ 1 Tim. i, 5.

qui simul auribus et venatoribus clamant, plerumque diligunt se: sed non est in eis charitas de corde puro, et bona, et fine non ficta. Talis charitas vestis est nuptialis. « Si linguis hominum loquar et Angelorum, » charitatem autem non habeam, factus sum, inquit, ut » ærumentum sonans, aut cymbalum tinniens¹. » Adven-nerunt linguæ solæ, et dicitur eis: Quid huc intrastis non habentes vestem nuptialem? « Si habuero, inquit, » prophetiam, et sciero omnia sacramenta, et omnem » scientiam, et habuero fidem, ita ut montes transferam, » charitatem autem non habeam, nihil sum². » Ecce sunt illa miracula hominum plerumque non habentium vestem nuptialem. « Si hæc, inquit, habeam omnia, et Christum » non habeam, nihil sum. Nihil, inquit, sum. » Ergo prophetia nihil est? ergo scientia sacramentorum nihil est? Non illa nihil sunt: sed ego, si illa habeam, et charitatem non habeam, nihil sum. Quanta bona nihil prosunt sine uno bono? Si non habeam charitatem, si eleemosynas largior in pauperes, si ad confessionem nominis Christi usque ad sanguinem, usque ad ignes accedo, possunt ista fieri et amore gloriæ, inania sunt. Quia ergo possunt fieri etiam amore gloriæ inania, non charitate pinguissima pietatis, etiam ipsa commemorat, et ipsa audi: « Si distri- » buero omnia mea in usum pauperum, et si tradidero » corpus meum ut ardeam, charitatem non habeam, nihil » mihi prodest³. » Hæc est vestis nuptialis. Interrogate vos, si habetis illam, securi estis in convivio Dominico. Duæ sunt in homine uno, charitas et cupiditas. Charitas nascatur in te, si nondum nata est; et si nata est, alatur, nutriatur, crescat. « Illa vero cupiditas, et si in hac vita » extingui penitus non potest; quia si dixerimus quod pec- » catum non habemus, nos ipsos seducimus, et veritas in

¹ 1 Cor. xiii, 1. — ² Ibid. 2. — ³ Ibid. 3.

» nobis non est: » in quantum autem est in nobis cupi- » ditas, in tantum sine peccato non sumus: charitas crescat, cupiditas decrescat: ut aliquando illa perficiatur, hoc est, charitas, cupiditas consumatur. Induite vos vestem nuptialem: vos alloquor, qui necdum habetis. Jam intus estis, jam ad convivium acceditis, et vestem in honorem sponsi nondum habetis: vestra adhuc quæritis, non quæ Jesu Christi. Vestis enim nuptialis in honore accipitur conjugationis, id est, sponsi et sponsæ. Nostis sponsum: Christus est. Nostis sponsam: Ecclesia est. Deferte nubenti, deferte ducenti. Si istis bene detuleritis qui nubent, vos filii eritis. Ergo in hoc proficite. Diligite Dominum, et ibi discite diligere vos: ut cum diligendo Dominum dilexeritis vos, securi diligatis proximos sicut vos. Quando enim non invenio se ipsum diligentem, quomodo ei permitto proximum, quem diligit sicut se ipsum? « Et quis est, inquit, qui non diligit se ipsum¹? » Ecce quis est: « Qui diligit iniquitatem, odit animam suam. » Numquid diligit se, qui amat carnem suam, et odit animam suam, malo suo, malo animæ suæ et carnis suæ? Quis autem diligit animam suam? « Qui diligit Deum ex » toto corde suo, et ex tota mente sua¹. » Jam tali committo proximum. Diligite proximos tanquam vos ipsos.

VII. Quis est, inquit mihi, proximus? Omnis homo proximus tuus est. Nonne duos parentes habuimus omnes? Proxima sunt sibi cujusque generis animalia, columbus columbo, pardus pardo, aspis aspidi, pecus pecori, et non est proximus homo homini? Recolite institutionem creaturæ. Dixit Deus, protulerunt aquæ natantia, cetos magnos, pisces, alites, similiaque protulerunt. Numquid de una ave omnes aves? Numquid de uno vulture omnes vultures? Numquid de uno columbo omnes columbi?

¹ Psal. x, 6.

Numquid de uno colubro omnes colubri? Numquid de una aurata omnes auratæ? Numquid de una ove omnes oves? Utique simul terra genera protulit omnia. Ventum est ad hominem, et non protulit terra hominem. Factus est nobis unus pater: nec saltem duo, pater et mater: factus est, inquam, nobis unus pater, nec saltem duo, pater et mater: sed de uno patre una mater; unus de nullo, sed a Deo factus est, et una de illo. Attendite genus nostrum: de uno fonte manavimus: et quia ille unus in amaritudinem versus est, omnes ex oliva oleaster facti sumus. Venit et gratia. Generavit unus ad peccatum et ad mortem, tamen unum genus, tamen proximos sibi omnes; tamen non solum similes, sed etiam cognatos. Venit unus contra unum: contra unum qui sparsit, unus qui colligit. Sic contra unum qui occidit, unus qui vivificat. «Sicut enim in Adam omnes moriuntur, sic in Christo» omnes vivificabuntur¹. » Sed quomodo de illo omnis qui nascitur, moritur: sic in Christo omnis qui credit, vivificatur. Sed si habeat vestem nuptialem, si invitetur servandus, non separandus.

VIII. Habete itaque charitatem, fratres mei. Exposui vobis vestem nuptialem, exposui vobis vestem. Laudatur fides, constat, laudatur: sed quæ fides, distinguit Apostolus. Nam quosdam gloriantes de fide, et non habentes bonos mores, objurgat apostolus Jacobus, et dicit: «Tu» credis quoniam unus est Deus, et bene facis. Et dæmones credunt, et contremiscunt². » Unde laudatus est Petrus, unde dictus est beatus, recolite mecum. Quia dixit: «Tu es Christus Filius Dei vivi³?» Ille non sonum verborum, sed affectum cordis intendit, qui beatum pronuntiavit. Nam vultis nosse beatitudinem Petri non in illis verbis fuisse? Hæc dixerunt et dæmones. «Scimus qui sis:

¹ 1 Cor. xv, 22. — ² Jacob. ii, 19. — ³ Matth. vi, 17.

» Tu es Filius Dei¹. » Filium Dei confessus est Petrus: Filium Dei confessi sunt dæmones. Distingue, domine, distingue. Distinguo plane. Petrus dixit in amore, dæmones a timore. Denique ille dicit: «Tecum sum usque ad mortem².» Illi dicunt: «Quid nobis et tibi?» Ergo qui venisti ad convivium, noli de sola fide gloriari. Distingue et ipsam fidem, et tunc in te agnoscitur vestis nuptialis. Distinguat Apostolus, doceat nos: «Neque circumcisio,» inquit, aliquid valet, neque præputium, sed fides³. » Dic quæ: numquid non et dæmones credunt et contremiscunt? Dico, inquit, audi, distinguo, modo distinguo. Sed fides, quæ per dilectionem operatur. Quæ ergo fides? qualis fides? «Quæ per dilectionem operatur. Omnem,» inquit, scientiam si habeam, et omnem fidem, ita ut » montes transferam, charitatem autem non habeam, » nihil sum. » Habete fidem cum dilectione: nam dilectionem non potestis habere sine fide. Hoc moneo, hoc exhortor, hoc in nomine Domini doceo. Charitatem Vestram, ut habeatis fidem cum dilectione: quia potestis habere fidem sine dilectione. Nam non vos exhortor ut habeatis fidem, sed charitatem. Non potestis enim habere charitatem sine fide: charitatem enim dico Dei et proximi: unde potest ista esse sine fide? Quomodo amat Deum, qui non credit in Deum? Quomodo amat Deum stultus, qui dicit in corde suo: Non est Deus? Potest fieri ut credas venisse Christum, et non diligas Christum. Non potest autem fieri ut diligas Christum, et non dicas venisse Christum.

IX. Ergo habete fidem cum dilectione. Ista est vestis nuptialis. Amate invicem, qui Christum diligitis: amate amicos, amate inimicos. Non sit vobis durum. Quid ergo perditis, ubi multam acquiritis? Quid pro magno rogas

¹ Matth. viii, 29, et Marc. i, 24: — ² Matth. xxvi, 35. — ³ Galat. v, 6.

Deum, ut moriatur inimicus tuus? Non est vestis ista nuptialis. Attende ipsum sponsum in cruce pro te pendentem, et pro suis inimicis Patrem rogantem: « Pater, » inquit, ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt¹. » Vidisti sponsum ista dicentem, vide et amicum sponsi cum veste nuptiali invitatum. Benedictum Stephanum attendite, quomodo increpat Judæos, tanquam sævus, tanquam iratus: « Dura cervice, et non circumcisi corde et auribus, vos restitistis Spiritui sancto. Quem Prophetarum non occiderunt patres vestri²? » Audisti quomodo lingua sæviat. Adhuc tu paratus es dicere in quemlibet, atque utinam in eum dicas, qui Deum offenderit, non qui te. Offendit Deum et non increpas; offendit te, clamas: ubi est vestis illa nuptialis? Audistis ergo quomodo sævierit Stephanus: audite quomodo dilexerit. Offendit eos quos increpabat, lapidatus est ab eis. Et cum undique furentium manibus, et lapidum ictibus premeretur et tundetur, prius ait: « Domine Jesu Christe, accipe spiritum » meum. » Deinde posteaquam pro se stans oravit, pro illis qui lapidabant eum, genu fixit, et dixit: « Domine, » ne statuas eis hoc delictum: ego moriar in carne, non » illi in corde. Et hoc dicto obdormivit³. » Post hæc verba nihil addidit: dixit, et abiit: novissima ejus oratio pro inimicis fuit. Discite habere vestem nuptialem. Ita et tu fige genua, et collide frontem in terra, et accessurus ad mensam Domini, ad convivium sanctarum Scripturarum, noli dicere: Si moriatur inimicus: Domine, si quid a te merui, occide inimicum meum. Quod si forte dicis, non times ne tibi respondeat: Si occidere vellem inimicum tuum, te prius occiderem? An gloriaris, quia modo invitatus venisti? Cogita, paululum ante quid fuisti. Nonne me blasphemasti? nonne me irrisisti? nonne nomen meum

¹ Luc. xxiii, 34. — ² Act. vii, 51, 52. — ³ Ibid. 58, 59.

de terra delere voluisti? Sed plaudis tibi, quia invitatus venisti. Si te occidissem inimicum, quem facerem amicum? Quid male orando doces me, quod non feci in te? Imo ego, dicit tibi Deus, doceam te, ut imiteris me. In cruce pendens dixi: « Ignosce illis, quia nesciunt quid » faciunt¹. » Docui hoc militem meum. Esto tyro meus contra diabolium. Aliter invicte nullo modo pugnabis, nisi pro tuis inimicis oraveris. Dic plane, dic etiam hoc, dic ut inimicum tuum persequaris: sed scienter dic; distingue quod dicis: Ecce homo est inimicus tuus: responde mihi, quid in illo inimicetur tibi: numquid hoc quod homo est, inimicatur tibi? Non. Sed quid? Quod malus est. Quod homo est, quod ego feci, non tibi inimicatur. Dicit tibi: Ego hominem feci non malum: factus est malus per inobedientiam, qui potius Zabulo obedivit, quam Deo. Quod ipse fecit, hoc tibi inimicatur: unde malus tibi inimicus est; non unde homo est. Audio enim hominem, et malum: unum nomen est naturæ, alterum culpæ: sano culpam, et servo naturam. Hoc tibi dicit Deus tuus: Et ecce vindico te, occido inimicum tuum: de illo tollo quod malus est, servo quod homo est: numquid si fecero illum hominem bonum, non occidi inimicum tuum, et feci amicum tuum? Sic roga quod rogas, ut non homines pereant, sed ipsæ inimicitiae pereant. Si autem hoc oras, ut homo moriatur; malus oras contra malum: et cum dicis: Occide malum; respondet tibi, Quem vestrum?

X. Extendite ergo dilectionem, non usque ad conjuges et filios vestros. Ista dilectio etiam in pecoribus et passeribus invenitur. Scitis istos passeris et hirundines quemadmodum diligant conjuges, simul ova foveant, simul pullos nutriant, grata quadam et naturali bonitate, nulla cogitata mercede. Non enim dicit passer: Nutriam filios

¹ Luc. xxiii, 34.

meos, ut cum senuero, pascant me. Nihil horum cogitat: gratis amat, gratis pascit: affectum parentis exhibet, retributionem non requirit. Et vos, novi, scio, sic amatis filios vestros. « Non enim debent filii parentibus thesaurizare, sed parentes filiis ¹. » Hinc etiam multi excitationis ² avaritiam vestram, quia filiis vestris acquiritis, eisque servatis. Sed extendite dilectionem, crescat ista dilectio: amare autem filios et conjuges, nondum vestis illa nuptialis est ³. Habete fidem ad Deum. Prius diligite Deum. Extendite ad Deum; et quos poteritis, rapite ad Deum. Inimicus est: rapiatur ad Deum. Filius est, uxor est, servus est: rapiatur ad Deum. Peregrinus est, rapiatur ad Deum. Inimicus est, rapiatur ad Deum. Rape, rape inimicum: rapiendo non erit inimicus. Sic proficiatur, sic charitas nutriatur, ut nutrita perficiatur: sic vestis nuptialis induatur: sic imago Dei, ad quam creati sumus, proficiendo resculpatur. Peccando enim obsoleta erat, attrita erat. Unde attrita? unde obsoleta? Cum fricatur ad terram. Quid est, ad terram fricatur? Terrenis cupiditatibus teritur. « Quanquam enim in imagine ambulet homo, tamen vane conturbatur ⁴. » Veritas quaeritur in Dei imagine, non vanitas. Amando enim veritatem imago illa, ad quam creati sumus, resculpatur, et proprius nummus Cæsari nostro reddatur. Sic enim ex responsione Domini audistis, tentantibus Judæis dicentem Dominum: « Quid me tentatis, hypocritæ? Ostendite mihi numisma census ⁵, » id est, impressionem imaginis et superscriptionem. Ostendite mihi quid solvitis, quid paratis, quid a vobis exigitur, ostendite mihi. Ostenderunt illi denarium: et quaesivit cuius haberet imaginem et superscriptionem. Responderunt, « Cæsaris. »

¹ 2 Cor. xii, 14. — ² Forte excutatis. — ³ Vide supra Sermonem lxxxvi, n. 11. — ⁴ Psal. xxxviii, 7. — ⁵ Matth. xxii, 18, 19.

Cæsar iste et imaginem suam quaerit. Cæsar non vult sibi perire quod jussit, et Deus non vult perire quod fecit. Cæsar, fratres mei, non fecit nummum: monetarii faciunt; artificibus jubetur, suis ministris imperavit. Imago exprimebatur in nummo: in nummo est imago Cæsaris. Et tamen quod alii impresserunt quaeritur: ille thesaurizat; ille non vult sibi negari. Moneta Christi homo est. Ibi imago Christi, ibi nomen Christi, munus Christi, et officia Christi.

SERMO XCI¹.

De verbis Evangelii Matth. xxii, ubi Dominus interrogavit Judæos, cujus filium dicerent esse Christum.

I. INTERROGATI Judæi, sicut nunc ex Evangelio, cum recitaretur, audivimus, quomodo esset Dominus noster Jesus Christus filius David, quem Dominum suum dixerit ipse David, respondere non potuerunt. Hoc enim in Domino noverant, quod videbant. Apparebat enim eis filius hominis: occultus autem erat Filius Dei. Hinc est, quod eum et superari posse crediderunt, et ligno suspensum irriserunt, dicentes: « Si Filius Dei est, descendat de cruce » et credimus in eum ². » Aliud videbant, aliud non cognoscebant. « Si enim cognovissent, nunquam Dominum » gloriæ crucifixissent. » Sciebant tamen Christum filium David. Nam etiam nunc ipsum sperant esse venturum. Latet eos quod venerit, sed volentes latet. Neque enim si pen-

¹ Alias de Tempore 234. — ² Matth. xxvii, 40.